

14.3.2022

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle ilmastolaiksi

Autoliitto kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi tässä asiassa.

Ilmastolain uudistaminen kokonaisuudessaan on tervetullut ja se, että laissa pyritään huomioimaan eri päästölähteet entistä kokonaisvaltaisemmin, on lähtökohtaisesti hyvä asia. Päästöjen vähentäminen ja pyrkiminen kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa on kannatettava tavoite. On myös kannatettava asia, että uudessa ilmastolaissa on asetettu välitavoitteita hiilineutraaliuteen pyrittäessä.

Euroopan unionista on asetettu Suomelle jo EU:n tiukimpiin kuuluvat päästövähennystavoitteet, joiden saavuttaminen on varsin haasteellista ja aiheuttaa muun muassa tieliikenteelle suuria kustannuspaineita. Suomen ei pidä tehdä itselleen tiukempaa velvoittavaa lainsäädäntöä kuin mitä EU:ssa on yhdessä sovittu ja antaa siten kilpailuetua muille samalla talousalueella toimiville valtioille. Nyt esitetyssä ilmastolaissa Suomen omat päästövähennystavoitteet ovat selvästi EU:n vaatimuksia tiukemmat. Jokaisen maan tulee kantaa kortensa kekoon, mutta Suomen ei pidä kohtuuttomasti rasittaa kilpailukykyään toimilla, joiden globaali merkitys on pieni, mutta kansallinen suuri.

Ilmastolaissa esitetyt vaikutustenarviointien tulisi olla laaja-alaisempia. Tehdyt arvioinnit eivät ole riittäviä ja nyt lausunnolla olevassa ilmastolakiesityksessäkin todetaankin, että esityksen vaikutustenarviointiin liittyy epävarmuuksia. Esityksen laatimisen jälkeen muuttunut maailmanpoliittinen tilanne on lisäksi tuonut entistä enemmän epävarmuutta ilmastolaissakin esitettyihin vaikutuksiin.

Muun muassa toimintaympäristössä käynnissä oleva muutos vaikuttaa hyvin merkittävästi myös siihen, millä keinoin päästövähennyksiä on mahdollista toteuttaa ja mihin hintaan. Jos esimerkiksi kotimaisen puun kasvava käyttö vähentää hiilinielujen määrää, lopputuloksena lisääntyvää päästövähennysten tarvetta ei saa kaataa liikennesektorin taakaksi. Tie- ja erityisesti henkilöautoliikenteen päästökehitys on ollut jo muutenkin varsin vauhdikasta ja autokannan sähköistyminen kiihtyy entisestään varsinkin, jos ihmisten ostovoimasta pidetään huolta.

Liikkumisen kustannusten nousu on ollut jo ennen Venäjän hyökkäystä Ukrainaan rajua ja sota on nostanut kustannuksia entisestään. Ostovoiman heikkeneminen johtaa siihen, että ihmisille ei jää rahaa säästöön eikä siten mahdollisuutta hankkia uudempiä ja vähäpäästöisempiä autoja. Autokannan uudistamiseen tähtäävät ohjaustoimet eivät voi perustua vanhemmalla autokannalla ajavien veroraippajärjestelmään. Suomen autokannan keski-ikä on jo 12,6 vuotta. On hyvä kuitenkin huomata, että Uudellamaalla ajetaan keskimäärin reilun kymmenen vuoden ikäisillä henkilöautoilla, kun heikommin toimeentulevilla alueilla, kuten Kainuussa ja Pohjois-Karjalassa autojen keski-ikä on jo 14,6 vuotta. Henkilöillä, jotka ajavat vanhemmilla henkilöautoilla, on siihen useimmiten pakottavat taloudelliset syyt eikä haluttomuus hankkia uudempiä autoja.

Ilmastolakiesityksen yhteydessä todetaan hyvin kategorisesti, että eniten tuloja saavat henkilöt aiheuttavat eniten päästöjä ja annetaan ymmärtää, että tällaisten henkilöiden liikkumiskustannusten nousulla ei olisi suurta merkitystä. Päästöt, liikkuminen ja valtion verotulot kulkevat kuitenkin jokseenkin käsikädessä. Ihmisten on liikutettava saadakseen tuloja. Tämä työssäkäyvien autoilijoiden suuri joukko maksaa myös eniten veroja. Suurituloisiksi lisäksi

lasketaan useimmiten aivan tavalliset palkansaajat. Suurimmalle osalle ihmisistä henkilöauto on välttämätön arjen mahdollistaja, ei mikään luksustuote. Pakollisen liikkumisen kustannusten nousu näkyy muussa kulutuksessa.

Pienituloisempien ostovoiman parantamiseksi mahdollisesti esitettävien tuloveronhuojennusten edellytykset heikkenevät nykytilanteessa, jossa koko kansantalouden kasvu on epävarmaa. Pienituloisimmat eivät myöskään maksa valtion tuloveroa tai sen osuus on jo nyt hyvin pieni.

Lopuksi

Päästöjen vähentäminen on globaalisti erittäin tärkeää ja jokaisen valtion pitää kantaa tässä asiassa oma vastuunsa. Kansallisessa ilmastolaissa Suomen pitää kuitenkin noudattaa Euroopan unionin linjauksia eikä kiristää suomalaisten yritysten ja kotitalouksien toimintaedellytyksiä entisestään ja heikentää siten tarpeettomasti kilpailukykyä muihin maihin verrattuna. Lisäksi ilmastolaissa pitää tehdä kattavammat vaikutustenarvioinnit. Erityisesti viime aikoina rajusti muuttuneessa maailmanpoliittisessa tilanteessa, jonka myötä muun muassa energiamarkkinat ovat muuttumassa.

Kunnioittavasti,

Pasi Nieminen

Autoliitto Ry